

**HOLLAND
FESTIVAL 2016**

SAFAR NORD-SUD

**GNAWA OULAD SIDI ENSEMBLE &
AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST**

INFO

VR 24.6 FRI 24.6

aanvang starting time

21:15 9.15 pm

locatie venue

De Meervaart, Blauwe Zaal

duur running time

2 uur 15 minuten, inclusief pauze met iftarmaaltijd

2 hours 15 minutes, including interval with iftar dinner

meer more Gnawa Oulad Sidi Ensemble

za 25.6, 16:00 - 01:00 Sat 25.6, 4 pm - 1 am

Holland Festival Proms: Lila

CREDITS

dirigent conductor

Nassouli (Gnawa Oulad Sidi Ensemble)

Abderrahim Semlali (Amsterdams Andalusisch Orkest)

uitvoerenden performers

Gnawa Oulad Sidi Ensemble:

Mehdi El Nassouli, zang, guembri, vocals, guembri

Yassine Gounzal, percussie percussion

Abdellah Bakari, percussie percussion

Sadik Bakari, percussie percussion

Lahcen Almouch, percussie percussion

Khalid Amrah, percussie percussion

Abderraouf Sidine, percussie percussion

Amsterdams Andalusisch Orkest:

Mohamed Chairi, artistieke leiding, zang en viool artistic director, vocals, violin

Saad Tamsamani, lead-zang lead vocals

Abderrahim Semlali, artistieke leiding, viool artistic director, violin

Jafaar Lougmani, viool violin

Dwight Breinburg, tamboerijn, zang tambourine, vocals

Driss Chekara, koor choir

Emad Nouinou, piano piano

Marianne Noordink, nay

Tony Overwater, contrabas double bass

Ahmed Khaili, darbuka

Ahmed El Maai, qanun

buitenlandse gastartiesten foreign guest artists

Abdellatif Gheziyal, koor choir

Chokri El Ghomari, ghayta-blaas, altviool ghaita, viola

Raphael Rodan, verhalenverteller storyteller

Hassan Bakkali, productie, vertaling teksten productie, translation texts

Christiaan Mooij, regie-uitvoering executive direction

Mohamed Aadroun, regie direction

Yassine Boussaid, concept-zakelijk concept manager

productie production

Amsterdams Andalusisch Orkest, Gnawa Oulad Sidi Ensemble

PROGRAMMA PROGRAMME

21:15 9.15 pm

eerste deel first part

22:05 10.05 pm

zonsondergang, iftarmaaltijd

sunset, iftar dinner

22:45 10.45 pm

tweede deel second part

TOELICHTING

Safar Nord-Sud in De Meervaart combineert een concert-avond met een iftar, de maaltijd die moslims in de ramadan na een dag vasten tot zich nemen na zonsondergang. De concerten, waarin drie Marokkaanse muziekgenres aan bod komen, vormen langs verschillende wegen verbindingen tussen noord en zuid. De Arabo-Andalusische muziek, spirituele lofzangen die in uitgebreide suites aaneengeregend kunnen worden, is prominent aanwezig in het noorden van Marokko. Het zuiden is de regio waar de gnawa geworteld is, opzwepende rituele gezangen die vaak leiden tot trance. Als verbinding tussen die genres dient de malhoun, het Marokkaanse levenslied. Zowel gnawa als Arabo-Andalusische muziek heeft repertoire dat gebaseerd is op Malhoun. De verschillende onderdelen van het programma worden aan elkaar verbonden door een verhalenverteller.

ARABO-ANDALUSISCHE MUZIEK

De Arabo-Andalusische muziek kwam tot bloei in de middeleeuwen op het Iberisch schiereiland Al-Andalus, dat toen grotendeels in handen was van islamitische heersers. Vanaf het midden van de achtste eeuw van onze jaartelling kende het gebied een periode van ongekende ontwikkeling en bloei op het gebied van wetenschap en kunst. Daarvan getuigt nog steeds de Moorse architectuur in steden als Cordoba en Granada, maar ook het werk van de geleerde Ibn Rushd, bij ons beter bekend als Averroes, die veel verworvenheden van Islamitische geleerden in Europa introduceerde. Van belang voor de muziek was Ziryab, een begaafd musicus, componist en dichter. Ziryab, geboren in Irak, vestigde zich in 822 in Cordoba op uitnodiging van emir Abd ar-Rahman II. Volgens de overlevering was hij de grondlegger van de Andalusische muziek: lange, verfijnde suites op gedichten die doorgaans een religieuze strekking hebben. De islamitische heerschappij over Spanje kalpte in de loop van de eeuwen af. Spaanse vorsten heroverden steeds meer grondgebied en verdreven de moslims definitief in 1492, het sluitstuk van de Reconquista.

De moslims trokken zich terug naar Noord-Afrika, waar de muziek zich ontwikkelde tot haar huidige vorm. Er is een aanzienlijk onderscheid tussen de stijlen zoals die gespeeld worden in Marokko, Algerije en Tunesië. De Andalusische muziek in Marokko heeft geen kwarttonen, terwijl de verwante *malouf* in Tunesië die wel heeft. In Algerije is het genre meer onderdeel van de lokale volksmuziek. Waarschijnlijk staat de

muziek zoals die in Marokko gespeeld wordt, het dichtst bij de muziek uit Zuid-Spanje.

GNAWA

De gnawa is een diep-mystieke stijl die vooral in het zuiden van Marokko beoefend wordt. Het is oorspronkelijk rituele muziek van Afrikaanse slaven afkomstig uit landen ten zuiden van de Sahara. In Marokko vermengde de muziek zich met de plaatselijke traditie. Gnawa werd onderdeel van soefi-rituelen. Naast slagwerk bespelen de musici snaarinstrumenten en doordringende dubbelrieten. Teksten worden beurtelings door een voorganger en een koor gezongen, vaak begeleid door ononderbroken handgeklap. Een gnawa-ritueel kan urenlang duren en bouwt op naar een staat van trance bij musici en toehoorders.

MALHOUN

Malhoun, het Marokkaanse levenslied, en Gnawa hebben een mystieke lading. Het genre gebruikt de modale basis van de Andalusische muziek, maar is ritmisch veel uitbundiger, net als de gnawa. Malhoun is de verbinding tussen die twee stijlen. Er zijn teksten bekend uit de achttiende eeuw. De grootste vertegenwoordigster van het genre was Zohra Al Fassiya, een joodse zangeres en de eerste Marokkaanse van wie de muziek opgenomen werd.

OVER DE ARTIESTEN

Het **Amsterdams Andalusisch Orkest** (AAO) legt zich toe op het vertolken van verschillende genres van de Andalusische muziek, van diep spiritueel repertoire tot repertoire dat dicht tegen de volkstraditie aanleunt, vaak in samenwerking met gerenommeerde musici uit Marokko. Het AAO beoogt meer dan alleen muziek presenteren aan een concertpubliek. Het wil ook kennis over de rijke Marokkaanse cultuur en geschiedenis verbreiden door middel van educatieve projecten en theatervoorstellingen. Zo wil het een band smeden tussen Nederland en Marokko.

Het Amsterdams Andalusisch Orkest werd in 2011 opgericht. Een grote inspiratiebron voor het orkest is het ensemble van de legendarische Abdesadaq Chekara (1933-1998) uit Tetuan, Marokko. De erfenis van Chekara wordt mede bewaakt door zijn kleinzoon Idriss Emrane Chekara, die aan het Amsterdams Andalusisch Orkest verbonden is. Het orkest treedt zowel in Nederland als in Marokko op en streeft ernaar om klassieke Arabische genres, zoals het *chaabi andalusi* en de *sufi andalusi*, op eigentijdse wijze te presenteren. Ook gaat het graag crossover-projecten aan. Voorbeelden hiervan zijn Malhoun Jazz, het flamenco-project Tiempos Nuevos en de muziektheatervoorstelling *De Thuiskomst van Odysseus*, waarin Arabische en Andalusische klassieke muziek en Monteverdi's *Il Ritorno d'Ulisse in Patria* met elkaar versmelten.

Het **Gnawa Oulad Sidi Ensemble** is afkomstig uit de Souss-Massa-Daraâ-regio, voornamelijk uit de steden Taroudant en Dcheira in het zuiden van Marokko, nabij de stad Agadir. De ensembleleden leven als broederschap, die niet alleen uit musici, maar ook uit psychisch therapeuten bestaat. Met hun muzikale, rituele, therapeutische en inwijdingsgerelateerde activiteiten belijden ze hun islamitische geloof en houden ze ook de cultuur van de sub-Sahara levend. De

dansbewegingen van het ensemble komen voort uit het slavenverleden van de Afrikanen in Marokko, waarvan destijds vaak de nek aan de polsen en enkels werd vastgebonden. Het Gnawa Oulad Sidi Ensemble onderscheidt zich van andere Gnawa-ensembles door de rigoureuze manier waarop vastgehouden wordt aan de sociale en artistieke kenmerken van deze eeuwenoude traditie.

Raphael Rodan (geboren in Galilea, Noord Israël) is een verhalenverteller, acteur en workshopleider en woont in Amsterdam. Hiervoor woonde hij in het Engelse Sussex. Met zijn voorstelling *When Cain met Abel* maakte hij onder andere furore op het Edinburgh Fringe Festival. Hij verweeft oude verhalen met hedendaagse thema's, waarmee hij op subtiële wijze ingaat op de situatie in zijn moederland. Samen met Arjen Barel en Inger Lise Ourlich richtte hij in Amsterdam The International School for Storytelling and Peace op.

door René van Peer, met dank aan Yassine Boussaid

PROGRAMME NOTES

Safar Nord-Sud in the Meervaart combines a concert evening with an iftar, the meal after sunset that Muslims have after a day of fasting during Ramadan. The concerts, in which three Moroccan musical genres are performed, connect north and south in various ways. Arab-Andalusian music, spiritual hymns that can be strung together in extended suites, is prominent in the north of Morocco. The south is home to Gnawa, rousing ritual chants which often lead to a trance. Malhun, Moroccan sung poetry, links the two genres. Both Gnawa and Arab-Andalusian music have repertoire based on Malhun. The various parts of the programme are connected to each other by a storyteller.

ARAB-ANDALUSIAN MUSIC

Arab-Andalusian music flourished in the Middle Ages in Al-Andalus on the Iberian Peninsula, which was then largely ruled by Muslim rulers. From the mid-eighth century AD, the area experienced a period of unprecedented development and flourishing in the field of science and art. This can still be seen in the Moorish architecture of cities like Cordoba and Granada, but also in the work of the scholar Ibn Rushd, better known to us as Averroes, who introduced many of the achievements of Islamic scholars to Europe. An important musical figure was Ziryab, a gifted musician, composer and poet. Born in Iraq, he settled in Cordoba in 822 at the invitation of Emir Abd ar-Rahman II. According to tradition, he was the founder of Andalusian music: long, refined suites to poems which usually have a religious purport. Muslim rule over Iberia crumbled over the centuries. Spanish monarchs recaptured more and more territory, and the Reconquista ended with the definitive expulsion of the Muslims in 1492. The Muslims retreated to North Africa, where their music evolved into its current form. There is a considerable difference between the styles played in Morocco, Algeria and Tunisia. Andalusian music in Morocco has no quarter tones, while the related Maluf in Tunisia does. The genre is more part of local folk music in Algeria. The music played in Morocco is probably closest to the music of southern Spain.

GNAWA

Gnawa is a deeply mystical style of music, played predominantly in the south of Morocco. It was originally the ritual music of African slaves from countries south of the Sahara. The music mixed with local traditions in Morocco, becoming part of Sufi rituals. As well as percussion, the musicians play string instruments and piercing double reeds. Texts are alternately sung by a leader and a chorus, often accompanied by continuous clapping. A Gnawa ritual can last for hours and musicians and listeners can go into a state of trance.

MALHUN

Malhun music and Gnawa have a mystical dimension. You can call Malhun Moroccan sung poetry. The genre uses Andalusian music's modal base, but is much more exuberantly rhythmic, like Gnawa. Malhoun connects the two styles. There are still texts from the eighteenth century. The genre's doyen is Zohra Al Fassiya, a Jewish singer and the first Moroccan whose music was recorded.

Raphael Rodan (born in Galilee, Israel) is a storyteller, actor and workshop leader currently living in Amsterdam. Previously living in Sussex, England, he had success at the Edinburgh Fringe Festival with his performance *When Cain met Abel*. He combines ancient tales with contemporary themes, in which he tells about the situation in his homeland.

Together with Arjen Barel and Inger Lise Ourlich he has founded The International School for Storytelling and Peace which is located in Amsterdam.

text René van Peer, with thanks to Yassine Boussaid. translation Brendan Monaghan

ABOUT THE ARTISTS

The **Amsterdams Andalusisch Orkest** (AAO) is focused on interpreting different genres of Andalusian music, from deeply spiritual repertoire to music closer to popular tradition, often in collaboration with renowned Moroccan musicians. The AAO aims to do more than just present music to an audience. It also wants to spread knowledge about the richness of Moroccan culture and history through educational projects and theatrical performances in order to contribute to intercultural collaboration and dialogue between the Netherlands and Morocco.

The Amsterdams Andalusisch Orkest was founded in 2011. One of the orchestra's most important sources of inspiration is the ensemble of the legendary Abdesadaq Chekara (1933-1998) from Tetuan in Morocco. His grandson Idriss Emrane Chekara, an associate of the Amsterdams Andalusisch Orkest, is one of the people preserving Chekara's legacy. The orchestra perform in the Netherlands as well as in Morocco, presenting contemporary interpretations of classic Arabic genres, such as chaabi andalus and sufi andalus. They also perform cross-over styles, as in their Malhoun Jazz project, their flamenco programme *Tiempos Nuevos* and their music theatre performance *De Thuiskomst van Odysseus* (*Odysseus' Homecoming*), which blends classical Arab music with Monteverdi's *Il Ritorno d'Ulisse in Patria*.

The **Gnawa Oulad Sidi Ensemble** hail from the Souss-Massa-Daraâ region especially from the cities of Taroudant and Dcheira in Southern Morocco, near the city of Agadir. The members live in a brotherhood which is made up of musicians as well as psychic-therapists. Engaging in their musical, ritual, therapeutic and initiatory activities they harmoniously combine their Islamic faith with their sub-Saharan roots. The ensemble's dance movements bear the marks of their people's history as slaves in Morocco, when their necks were tied to their wrists and ankles. The Gnawa Oulad Sidi Ensemble are a group who carry on this tradition as authentically as possible, true to its social and artistic aspects.

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

coproductie / coproduction

meervaart:
THEATER | CONGRESSEN | STUDIO

A
M
D
O

H.F.

